

V.l.n.r. Van 't Hart, Van Munster, P. J. Staal, F. Waringa, Mej. Duijns,
Mej. Kemna, Woudenberg.

GESCHIEDENIS VAN HET ONDERWIJS IN HEEMSTEDE

DEEL II
1800—1954

DOOR

G. VAN DUINEN

UITGEGEVEN IN HET JAAR 1954
DOOR DE VERENIGING
OUD-HEEMSTEDE-BENNEBROEK
TE HEEMSTEDE

INHOUD

	Blz.
1. Onderwijsvernieuwing	5
2. Onderwijsvernieuwing in Heemstede	10
3. Een nieuwe Instructie	18
4. Een nieuwe School	25
5. Een nieuw Schoolreglement	29
6. Een nieuwe Onderwijzer	32
7. Een nieuwe Onderwijswet	38
8. Jacob van Term 1861—1879	45
9. Petrus Johannes Staal 1879—1915	54
10. Het Openbaar Onderwijs in Heemstede van 1915 tot 1954.	61
11. Het Protestants Christelijk Onderwijs	64
12. Het Rooms-Katholiek Onderwijs	69
13. Het Kleuteronderwijs	70

WOORD VOORAF

Voor de geschiedenis van het Openbaar Onderwijs in Heemstede raadpleegde ik in hoofdzaak de notulen van de gemeenteraadsvergaderingen en de gemeentelijke onderwijsverslagen.

Voor het Protestants Christelijk Onderwijs stond mij bovendien ten dienste het Jubileum-boekje „1852—1952” van de Vereniging „Bijzondere Protestantse School in Heemstede” en voor het Rooms-Katholiek Onderwijs het Gedenkboek van het 250-jarig bestaan van de parochie St. Bavo te Heemstede door B. J. van Houten Pr.

De werken, die ik raadpleegde voor algemene onderwijszaken, heb ik in het voorbericht van het eerste deeltje genoemd. Voor dit tweede deeltje voeg ik daar nog aan toe:

P. OOSTERLEE: *Geschiedenis van het Christelijk Onderwijs*. (Haarlem 1929).

G. VAN DUINEN.

Heemstede, Juni 1954.

Het Protestants Christelijk Onderwijs

Toen in 1851 de Heer Harrebomée gepensioneerd werd, hoopen de Protestanten in Heemstede, dat de ondermeester P. VERGERS tot zijn opvolger benoemd zou worden. De Gemeenteraad besliste echter anders en benoemde de Heer BINNENWIERTZ, die lid was van de R.K. Kerk.

Dit is de aanleiding geweest tot de oprichting van de eerste Christelijke School in Heemstede. Het was de *aanleiding*, maar de eigenlijke *oorzaak* was de Schoolwet van 1806. Die wet stond op de Openbare Scholen het onderwijs in de Christelijke Godsdienst alleen toe, „voor zover het deszelfs geschiedkundig en zedekundig gedeelte betreft.”

In de praktijk veranderde er na 1806 voorlopig niet veel, maar plaatselijke Besturen en machthebbers konden, steunende op de wet, heel wat strubbelingen veroorzaken. Het oprichten van Bizon-dere Scholen was vrij, behoudens goedkeuring door het plaatselijk Bestuur. Die goedkeuring werd vaak geweigerd. Als er een Bizon-dere School opgericht werd, dan was die geheel aangewezen op eigen financiën.

In de notulen der vergadering van de Heemstedse Gemeente-raad op 26 November 1851 lezen we het volgende:

„De Voorzitter brengt ter tafel een verzoekschrift van den eersten hulponderwijzer op de Dorpsschool PIETER VERGERS, houdende verzoek tot de oprigting van een bijzondere School binnen deze Gemeente.

De Raad, overwegende dat den hulponderwijzer in het bezit is van den 2en Rang, dat hij is van een goed onbesproken zedelijk gedrag en dat zijn geschiktheid voor die betrekking genoegzaam bekend is,

Besluit: aan den Heer P. Vergers, buiten bezwaar der Gemeente Kas, het door hem gedane verzoek te accorderen.”

Dit besluit wordt zonder voorafgaande bespreking en met algemene stemmen aangenomen. Dit laatste verwondert ons wel. De Raad had al eens het verzoek afgewezen van iemand, die in Heemstede een school voor eigen rekening wilde openen. De Raad had toen overwogen, dat een dergelijke school aan de Dorps-

Heemstedse Kleuterklas.